

AR TITO

Ar he'mi bi 'yot'a ar Pablo bi mempa ar Tito

Ar nzengwa

¹ Nuga dar Pablo, ár 'begogi Jö ne ár mpotegi ar tsi Hmu Hesukristo. Gehnu xi mënkagi ga tsi da ñ'emui nu'u togo xi hwañ'ö da bö nö'ö majöni, ne da m'u n'ar hogam'ui.

² Ne di to'ma ar te hiñham'u da göts'i, ngu xi ñöttagihu Jö nú'mu hinxki hyokta ar ximhai, ha nö'ö hingar kate.

³ Nu mi zo ar pa bi ñ'udi nö'ö xki ñöttagihu Jö ma Pohotehu, bi 'benkagi ga mömba nunár mhönu.

⁴ Nu'ge Tito, di peñ'a nunar he'minu, ngu di 'ñenö ma t'u'i, ngetho go da 'ra'a nunar mhönu di jamfihu. Jö ar Dada ne ar tsi Hmu Hesukristo ma Pohotehu, da hwëk'a yá ñho, ne da ko ár mui da max'i gi 'bu n'ar hogam'ui.

Hanja da m'u yá 'bego Jö.

⁵ Nú'mu nda tsok'a'i núnú Nkreta, da jap'u ngi jwata nunar 'befi mi 'bedi, ne ngi 'ñexa ya ndö ha ya nijö ha gatho ya hnini, ngu da xi'a'i ngi 'yot'e.

⁶ Nuya ku togo gi 'ñets'i, mahyoni hinte di pe'sa te da nk'a'spabi, di 'ñe n'adar 'behño, nuyá bötsi di ñ'emui xiñho, hindar nts'o ne di ota yá dada.

⁷ Ngetho mahyoni nunár 'bego Jö di 'bu n'ar hogam'ui, hindar ñ'ets'i, hindar kwé, hingar nti, hindi ntuhni, hindar nzibjö.

8 Di pödi da unga nseki hár ngu, ar hogajö'i, di pödi te di pefi, di ot'a nö'ö xiñho, di pe'sa ar mfeni xint'axi, di pödi da nsuse.

9 Mahyoni di pödi da su nö'ö ar mhö majöni ngu bi nsipabi. Njap'u da 'yot'wa ar 'ñu ma'ra di uta n'ar hoga nt'uti, ne da hñu'mba yá hmi nu'u togo toxarununar mhönu.

10 Ngetho pongda nzeye togo hingi ne da 'yot'a nö'ö nsipabi, hingi pödi te möñ'u ne njap'u ka ma'ra, töte nu'u tẽmda yá nt'umbi ya xodyo.

11 Nuya jö'iyu mahyoni da jotwa yá ne, ngetho ts'omba yá mfeni ya jö'i ne gatho nu'u 'bu ha yá nguyu. Utwa nö'ö hingi ho, ne njap'u da tsã da gukwa ar bojö.

12 N'ár m'ehni yá jö ya me Nkreta bi 'ñembase'u: Nuya me Nkreta, xa ya nemhñö, ñhehwí yá nts'o ya mangazu'we, te yá ts'o'yo ne xa thotyá döhñe.

13 Nuna bi mönga nor m'ehni'ö, majöni. Jange tsu ya ku ne to'mbabu, xipabi da hyep'u nö'ö hingi ho, ne da denga ar ñ'emui majöni.

14 Hinda dëmba yá 'bede xi bense ya xodyo, ne hinda dëmba yá 'bepate ya jö'i xi hyep'u ar 'ñu majöni.

15 Nu'u xint'axi, gatho handi xint'axi, ha nu'u xnts'omba yá mfeni ne hinxi jamfi, gatho handi xnts'otho, ngetho xi ts'okyá mfeni, ne hingi pödi da hyanda ndana xiñho ne ndana hingi ho.

16 Eñ'u xi bö Jö, ha nu ha yá ts'o'befi nheki hin'ö. Ngetho ya ts'om'ui, ne hingi ne da 'yode, jange hinte mañho tsã da 'yot'e.

2

Ar hogā nt'uti

¹ Ha nu'ge mönga hōnse ngu mönga ar hogā nt'uti.

² Xipa nuya dōnzia, di pōdi tema di pēfi, di pē'sa ar nsu, di nhumañho ár hyoya. Di pē'sa n'ar hogā n'emui, n'ar hogā mhöte, ne di tseta gatho nö'ö di 'ñepabi.

³ Nuya tsi txu n'ehe, mahyoni di pē'sa n'ar hogam'ui, hindi juxa ya nhemhñö, hindar mihni, di uta hōnt'a nö'ö xiñho.

⁴ Da uta nuya 'behñö nxutsitho hanja da mö yá döme ne yá bötsi.

⁵ Da xokwa yá dä da bödi teme pēfi, da uti hanja da m'ui xiñho, da su yá ngu, da ñhogajö'i ne da 'yota yá döme. Ne njap'u hinto da ñömañ'u ár mhö Jö.

⁶ Xipa ya bötsi da bödi xiñho hanja da ñ'o.

⁷ Jange mahyoni gi 'yoge xiñho da dënt'a ri m'ui. Nú'mü gi uti, utwabi nö'ö majöni xka jamfi, hinge nö'ö oxta mañö.

⁸ Mönga ar hogā mhö nö'ö hinto tsä da k'ats'i, ne njap'u da 'be yá tsä nu'u to utsagihu, ne hinda tsä da ñömañ'ugihu.

⁹ Xipa ya 'bego di pē'sa n'ar hogamui da 'yota yá hmu, ne hinda dötatho nu'u te m'epabi.

¹⁰ Hinda bëpyá hmu, da supa nö'ö te xi t'ent'wa ha yá 'ye, ne njap'u da tsä da ñhömañho ár mhö Jö ma Pohotehu.

¹¹ Ngetho Jö xi ñ'u ár mhöte xi hwëkwa gatho ya meximhai da za da mpoho.

¹² Ne utkagihu ga hehup'u ar ts'oki ne yá ts'o'bëfi ar ximhai, ga pöhü hanja ga 'buhu, ga ñhogajö'ihu, ne ga nsundabihu Jö nuya payu.

13 Ga johyahu ga to'mhu ar hog a ndo'mi xta penga ma Jöhu, gehnu ma Pöhotehu Hesukristo bi e ha n'ar nsunda.

14 Togo ba e bi unse ár te bi zimgagihu xki dökagihu ar ts'oki, ne bi xugagihu ár hnini bi nubgagihu ár met*i*, jange xa di umba ma muihu di othu ar ñho.

15 Xipa ya ku nuya mhöyu, zofo, ne tsui ju nunar ts'edi xi 'ra'a Jö, hinto da 'ñenö hinter me'ö nö'ö gi utwabi.

3

Bi nhwëgagihu ar pumbate

1 Bemba ya ku da 'yota ya nzaya ne ya ts'ut'wi, da 'yota nö'ö nsipabi, ne di netho da 'yot'a gatho nö'ö xiñho.

2 Hind a ñömañ'u ma'ra, hind a ntunkwi yá ñ'ohu, mahyon i da me'sa ar mhöte ne da numañho gatho nu ma'ra.

3 Ngetho nuju n'ehe, mam'et'o te gatho ndi benthu, hing e ndi othu Jö, ndi m'ethohu ha ya ts'oki. Ya ts'omfeni mi jakagihu nga othu gatho nö'ö mi ne'ö. Ndi 'buuhu har ts'om'ui, ndi hyokwabihu nö'ö te pe'sa ma'ra, ndar ñ'utsatehu, n'a ngu n'a ndi ñ'utsahu.

4 Ha nú'mu mi nheki ár nhwëki Jö ma Pöhotehu, ne bi utwa ár mhöte ya meximhai,

5 bi pokagihu, mödi hing e ndi othu ar ñho. Bi pokagihu ngetho xa döta ár nhwëki. Bi xugagihu ma ts'okihu ne njap'u da m'uuhu man'agi, ne här Hñö Jö bi 'rakagihu n'ar 'ra'yo m'ui.

6 Jö ba penkagihu ár Hñö, ne bi gobgathogihu ár ts'edi, ngetho da ñ'emuihu ar tsi Hmu Hesukristo togo bi pokagihu.

7 Bi hwëgagihu da thanju hinte ma ts'oki di tuhu, ne di to'mhupya ar te hiñham'u da göts'i, ngu to'mi da t'umba yá ñho n'ar t'u.

8 Majöni nunar mhöny di xi'i. Jange xa gi xipa ya ku, ne njap'u gatho nu'u xi ñ'emui Jö, da umba yá mui da 'yot'a nö'ö xiñho, gehyu da mäxa gatho da 'ñepabi nö'ö xiñho.

9 Yo ma gi ntsahñökiwi nu'u xi 'bë yá mfeni ne noñ'u yá pale mam'et'o. Yo ma gi ntsawi, hingi ntóxkwi nu'u nomba yá 'bepate ar Moise, ngetho hinte mañho, ne hinte gi juju.

10 Nö'ö ar ñ'oho 'weka ya ku, nu'mu xka zofo yo'gi ne hingi òde, 'yenga har nijö.

11 Ngetho gi pödi nunar ñ'oho'ö xi hyep'u nö'ö majöni ne òt'a ar ts'oki, zo ár dà ñhot'a ar tsibi.

Ar Pablo xipase teme da 'yot'a ar Tito

12 Nú'mu xka peñ'ap'u ar ku Artemas wa ar ku Tikiko, já gi 'ñehnu ngut'a Nikopolis ne ga nthewinu, ngetho xta beni ma ga 'buhnu nuya pa ya tse.

13 Faxa ar ku Sena nö'ö pötwa yá 'bepate ya ndö, ne ar ku Polo. Façts'i da mengi da ne yá 'ñu, ne hinte da k'at'wi.

14 Uta njap'u ya ku da bödi da 'yot'wa n'ar ñho nu'u thor k'at'i, ne hinda m'uetho hindi pödi da 'yot'a n'ar ñho.

Ar Pablo edi ya gamfi ne apa Jö da mats'i

15 Peñ'a nzengwa gatho ya ku 'bukwa.
Zengwagihep'u nuya gamfi mökagihe. Ar tsi Dada
da hwëk'ahu yá ñho gi gathohu. Dá njap'u.

**Àr 'ra'yo nkohi Jö har ñhöñhö maxei ntongwi
ár mahwifí har hãi m'onda ne har ñhömfo
New Testament in Otomi, Querétaro (MX:otq:Otomí,
Querétaro)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Querétaro

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomi, Querétaro

otq

Mexico

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Querétaro

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
a3e32dbb-4826-53d8-92fc-afaa86ffff04